

ZPRÁVY A OHLASY

Měsíčník novoměstského sboru

Červen
2024

Ročník
XXIII.

Výročí Josefa Batelky

Když jsem 16. května tohoto roku v presbyterně při kavárničce připomínal historii třetí generace zvonů, které již třicátým druhým rokem vyzvání z věže našeho chrámu, nemohl jsem nevzpomenout na faráře našeho sboru a někdejšího seniora horáckého seniorátu bratra Josefa Batelku. Od jeho narození uplyne 27. července 2024 105 let a od jeho úmrtí (30. května 1999) 25 let. Před příchodem do Nového Města na Moravě sloužil ve sboru v Opatovicích nedaleko Čáslavi. Do Nového Města se s celou svou rodinou přistěhoval na podzim roku 1969. Zde sloužil před příchodem br. f. Daniela Ženatého 20 let. Po jeho úmrtí jsem byl tehdy požádán, ani už nevím od koho, abych na něj do sborového časopisu napsal krátkou vzpomínku. Tak i dnes po 25 létech, na přání našeho současného faráře O. Rumla, inspirován sedmým veršem žalmu 13 („Vzpomínejte na vůdce své, kteříž vám mluvili slovo Boží a následujte jejich víry.“) dávám tento text podruhé do současného sborového časopisu:

Josef Batelka (1919-1999)

Odešla „chlouba českobratrské církve evangelické“. Tak výstižně zhodnotil bratra seniora Josefa Batelku synodní senior Pavel Smetana. Novoměstský farář Daniel Ženatý přidal: Odešel farář a gentleman.

Pokusím se o svůj krátký pohled na život Josefa Batelky jako jeho zeť. Víc než dvacet let jsem měl možnost, jako nový člen širší rodiny Batelkovy, poznávat při nejrůznějších příležitostech otce své ženy i její maminku a učit se od nich mnoha dobrým věcem. Nejen posloucháním kázání bratra seniora ve dny sváteční, ale především pozorováním, jak se oba chovali k lidem ve dny všední. Jak s trpělivostí a úsměvem přijímali návštěvy, pro které byla novoměstská fara stále otevřená. Lidé ze sboru zde nacházeli vlídné přijetí a ve vzájemném rozhovoru nalézali mnohou pomoc ve svých trápeních.

Často jsem bratra seniora Batelku doprovázel jako řidič k pohřebním shromážděním do vesnic v obvodu sboru. Vždy to byl pro mne mocný prožitek. Většinou mluvil z paměti, jeho řeč měla jasnou osu, jasný směr a jednoznačné vyústění. Svědčilo to nejen o důkladné znalosti Písma svatého, ale také o hloubce, s jakou měl Boží věci promyšleny. Slova vždy vážil, než je vyřknul. Vážil je tak, aby druhého neranil, aby zaznělo potěšení a povzbuzení. Dobře věděl, že nad Pravdou je ještě Láska. Proto bylo mnoha lidem v jeho blízkosti dobře. Přinášel kousek toho zaslíbeného Království Božího.

Narodil se v neděli 27. července 1919 v poledne za zvuků zvonů. Zemřel v neděli v poledne 30. května 1999 za zvuku zvonů. Zemřel po utrpení, obklopen však péčí své manželky i širší rodiny, odešel z „tváře této země“ tak, jak celý život žil – pokojně a důstojně.

Miroslav Rusňák

Informace ze sboru

Akce ve sboru červen 2024

12.6.	NM – 18.00 – Staršovstvo – v Pomněnce
7.6.	NOC KOSTELŮ 18.10 Koncert Dana Juna 18.15 - 20.00 – Lukostřelecký turnaj pro malé i velké 19.00 a 20.30 komentované prohlídky parku Během večera bude připraveno občerstvení a bude možnost zakoupit výrobky Jednoho světa
8.6.	NM – 18.00 - Setkání mládeže
16.6.	NM – 11.00 – výlet nedělní školy – vlakem na Pernštejn
18.6.	9.30 – KAVÁRNIČKA – Daniel Ženatý – o své cestě do ukrajinských sborů Bohemka, Veselynivka a Pervomajsk
21.6.- 23.6.	Návštěva přátel z Betzingen Pátek 21.6. – výlet na Pernštejn a do sborů v Rovečném a Veselí Sobota 22.6. – výlet do Litomyšle a (pod)večerní posezení u ohně v parku Čekáme návštěvu 7 hostů – k programu jsou zváni samozřejmě i ti, kdo je nebudou ubytovávat, ozvěte se Leně Liškové.

Stvořitele nebe a země

„Když obloha zvoní a červánky žhnou / a lesy, ach, voní a tajemně zvou / a vlnka si šeptá a rozkveté luh, / kdo ještě se zeptá: Co učinil Bůh?“ Zpívá se v písni I hvězdy a slunce (EZ 595). Skoro by se mohlo myslet, že krása světa kolem nás docela přirozeně vede k vyznání dobrého Tvůrce. Ale tak jednoznačné a jednoduché není. A navíc bývá vyznání Boha coby „Stvořitele nebe a země“ bráno v protikladu s vědeckým popisem vzniku světa (s jeho velkým třeskem a evolucí), to pak vyznání těžkne na jazyku.

Jak rozumím a co vím o zprávě o stvoření z Genesis, první knihy Mojžíšovy, vznikla zřejmě později než hlavní vyprávění Knih Mojžíšových-Tóry o praotcích a vyvedení z Egypta, až pravděpodobně v době, kdy byl Izrael konfrontován s tím, jak si v jeho okolí ostatní národy vyprávěly, kterak (podle nich) vznikl svět. A teprve tehdy si Izraelci dali dohromady zprávu, spíš vlastně báseň či píseň (a dokonce hned dvojitou) o tom, kterak tento svět vzešel z ruky jejich Boha, jak jej Hospodin stvořil svým slovem a jak ty věci jinde uctívané na nebi i na zemi, jsou jen dalšími díly Jeho prstů. A tak už od začátku nejde především o odpověď na otázku jak, ale hlavně proč a k čemu. Nejde o otázku vědeckou, přijít všemu na kloub, ale nechat se na zemi pod nebem oslovit úžasem, že vůbec něco je a jak to všechno brát. Tedy jak si stojíme v tomto světě a jak k němu máme přistupovat? Zda ho bereme jako dar, který přijímáme z dobré ruky? Nebo je to pro nás rejdiště všelijakých temných sil? Či máme hledat svůj osud ve hvězdách nebeských nebo pozemských? Svět jde jistě popsat chemickými vzorci a fyzikálními a paleontologickými pochody a je to správně, že ho tak poznáváme. Ale také se ptáme, proč a nač a k čemu a tam nám fyzika ani chemie nepomohou a jednou z možných odpovědí je víra ve Stvořitele, kterého smíme tušit za vším, co jest. A o tom Bible myslím vypráví a vyznání k tomu odkazuje. A míří to do života. Ta úvodní biblická zpráva o stvoření, o Božím tíhnutí od pustiny a prázdnoty k plnosti a kráse, zve k následování také nás.

A ještě tři poznámky na základě textu Jana Milíče Lochmana a jeho výkladu Kréda: Ten připomíná, že vyznání Boha coby Stvořitele je nedílnou součástí víry a má tři aspekty: teologický, kosmologický a antropologický. Bůh, ke kterému se vyznáním přiznáváme, není žádný lokální bůh, žádný vůdce sekty či soukromý spasitel, nýbrž jediný, kterého chápeme a ve víře musíme chápat ve vztahu k celé skutečnosti: právě „Stvořitel nebe i země“. V tomto stvoření pak tento vyznávaný Bůh manifestuje své rozhodnutí nezůstat sám, nýbrž „podvolit se svému sklonu

ke společenství“. Svět je založen v této lásce Boží. Stvoření „nebe a země“, ona podvojnost pak ukazuje na onen celek stvoření. Zemí se nemyslí jen geograficky planeta Země, nýbrž celá oblast viditelné reality a nebe – to je to, co je očím neviditelné, co člověka přesahuje a překračuje. Co je nad námi, na co nemáme a mít nemusíme... A ta člověčí (neboli odborně antropologická) složka – inu, každý jsme byli stvořeni, nikdo z lidí není absolutní a suverénní bytostí nezávislou na Stvořiteli a ostatním stvoření, jehož jsme součástí.

A ještě na závěr z Poeticko-kritického katechismu Gerda Theissena: „Stvoření není velký třesk na začátku našeho vesmíru, nýbrž zázrak, že něco existuje. Táhne se všemi světy, všechno, co se stane náhodou a všechno, co se řídí zákonem... Tento zázrak zahrnuje i nás... Naše myšlenky tvoří svět, ale sami sebe stvořit nemůžeme. Tušíme za tím mocnější myšlenky, které stvořily i nás. Jisté je jen: stavíme svět a sdílíme ho s druhými, aniž bychom v tom stvořeném světě stvořili sami sebe.“

Ukrajina 2024

V úterý sedmého května t.r. jsme se vydali za našimi krajany na Ukrajinu. Synodní senior Pavel Pokorný, farář Miroslav Pfann, vynikající řidič Jindřich Lukeš, a já.

Polsko-ukrajinskou hranici jsme přejeli téměř hladce, provoz byl malý. Jen nás v nepřehledném pásmu mezi státními hranicemi předjel okázalý Mercedes. Měl českou SPZ, vysoukal se z něho jeho pečlivě holohlavý majitel v teplákách. No, co už. Ale pomyslení, že stejně jako my vjíždí do země, kde se válčí, bylo nějak nepříjemné.

Nocovali jsme ve Lvově. Až ta pitomá ruská agrese skončí, jed'te Lvov navštívit. Má své kouzlo architektury podobné té pražské či brněnské, plné mladých sympatických lidí, pečlivě upravených krásných žen, se spoustou uliček a útulných kaváren. Teď ovšem s nočními sirénami, poplachy a řvoucími drony či raketami nad hlavou.

Byli jsme v zemi, v níž zuří válka. A hned první večer, ve Lvově, jsme byli zasaženi protikladem, který zní samozřejmě, ale vlastně je k neunesení. Slunce svítí, svěží zelená krajina je krásná, lidi chodí, mluví, zamilovaní se k sobě tulí, auta jezdí, vše plyne – ale nedá se říct, že to plyne jakoby nic.

Plyne to, a je to těžké. Na hřbitovech, které jsme ve vesnicích a městech míjeli, vlají ukrajinské vlajky na hrobech padlých vojáků. Každá

větší obec a město má v centru galerii s portréty svých padlých hrdinů. Nic se nezastavilo, čas plyne, živí žijí. Ale jinak než před ruskou agresí.

Dálnice a hlavní silnice krásné. Lepší než u nás. Ale vedlejší silnice byly hrozné, plné děr. Kdo by je teď asi tak spravoval, že? Cestu tam s námi jeli Milek a Ludmila Jančíkovi z Pervomajsku. Už jsme byli blízko jejich domova, když nám Milek ukazoval ruskými raketami zničený rozvodný závod.

Bohoslužby v Pervomajsku, Bohemce, Veselinivce. Byly dojemné. Že se vůbec vidíme a že se držíme Krista tak, jak umíme. Chtěli jsme být zasaženi evangeliem. Během bohoslužeb opadalo napětí, že by něco nějak mělo být, pokojně jsme se domlouvali, jak dál, co zpívat. A bylo nám jasné, že se něco děje a že to má smysl.

My čtyři z České republiky jsme to neřekli. Ale naši hostitelé několikrát. Že modrá obloha je přece krásná, tak jako život. A platí to i uprostřed nejistoty a tíhy války. Snad každá rodina má ve válce manžela, otce, syna. A své padlé. Má je i Bohemka a Pervomajsk.

Silné zážitky? Nebudu uvádět jména.

Maminka a dva kluci. Její manžel, jejich tatínek, druhým rokem ve válce. Setkání vesnice na hřbitově, první neděli po pravoslavných Velikonocích. I mrtví tvoří Kristovu rodinu, i jim patří naděje vzkříšení. Vlastně, komu víc, že? A mezi lidmi na hřbitově i moderně oblečená paní středního věku. Vdova, její manžel byl první padlý v Bohemce.

Večeře na návštěvě. Paní je sama. Děti jsou ve světě, manžel třetím rokem na frontě. Sedíme u prostřeného stolu, zvoní telefon, manžel volá z fronty domů. My z Čech ho známe, zdravíme se s ním. V mobilu, i když se to nesmí, nám ukazuje prostředí, v němž se jako voják nachází. A on vidí nás, svou ženu, svůj pokoj, svůj stůl a na něm dobrou večeři. Slova jsme ze sebe soukali těžko, vůbec to nešlo. Hovor za chvíli skončil.

Na vojnu šel v osmnácti v roce 2020 na dva roky. Přišla ruská agrese, domů se vrátil za tři a půl roku. Ví, že rok ho zpátky nepovolají. Pak, bude-li třeba, narukuje zase.

Na cestě domů, směrem na západ, potkáváme v protisměru kolony nákladních aut a autobusů směrem na východ. Je jasné, kam jedou. V jednom městečku zastaví na červenou. Zblízka vidíme desítky a desítky mládenců, dívají se pod sebe, z okna ne. Je jasné, nač myslí.

Na třech místech jsem předal sbírku, kterou jsme vykonali v našem novoměstském sboru. Vyřizují díky, potřebných je mnoho.

Na cestu zpět jsme vyrazili patnáctého května. Opět nocovali ve Lvově. Sirény byly zticha, jen proud nešel. Světlo mobilu stačilo.

Ač jsme byli na hranicích už ráno po sedmé, kolona před námi byla velká. Prohlídka při vjezdu do schengenského prostoru gruntovní. Po šesti hodinách na hranicích jsme vjeli opět do svobodné Evropy.

Daniel Ženatý

Ukřižovaný Bůh – z farářova nočního stolku

Koncem minulého roku vyšla v nakladatelství Biblion po dlouhých letech kniha německého evangelického teologa Jürgena Moltmanna (1926) „Ukřižovaný Bůh“, v překladu Petra Galluse. Ještě ji přečtenou nemám, ale přece jen si dovolím z ní kousek ocitovat - svatodušní svátky jsou za námi a duchy je třeba posuzovat podle toho (1J 4,2n), jestli ukazují k Ježíši „přišlém v těle“:

„Při všem bohatství, které křesťanství v průběhu svých dějin vyvinulo v oblasti kultury, filosofie a spirituality, je však křesťanská víra ve svém jádru živá stejně jedinečně a pouze ve vyznání Ježíše. Tam, kde kritici křesťanství naopak odvozují ono bohatství křesťanských kulturních a humánních tradic od mimokřesťanských zdrojů v antice či přítomnosti, narážejí právě u vyznání Ježíše na neredukovatelné jádro. Kdekoli je Ježíš vyznáván jako Boží Kristus, tam je křesťanská víra. Kdekoli se toto zpochybňuje, zatemňuje nebo popírá, tam už žádná křesťanská víra není, tam se nadto rozpadá i historické bohatství křesťanství. Křesťanství žije, dokud existují lidé, kteří – tak jako kdysi učedníci – se k Ježíši přiznávají a při svém následování šíří jeho osvobozující vládu slovem, činem a novým společenstvím. Do centra křesťanské teologie se tak právem dostává christologie.“ (str. 125)

„Vtělený Bůh je přítomný a zakusitelný pro lidství jednoho každého člověka v plné lidské tělesnosti. Nikdo se nemusí přetvařovat a jevit se jinak, než jaký je, aby vnímal společenství lidského Boha se sebou. Naopak může všechny přetvářky a všechno zdání odložit a může se v tomto lidském Bohu stát tím, kým ve skutečnosti je. Ukřižovaný Bůh je mu však nadto blízko v opuštěnosti každého člověka. Neexistuje žádná osamělost a žádná zavrženost, kterou by na sebe v Ježíšově kříži nevzal a kterou by nepřijal. Není třeba žádných pokusů o ospravedlnění, ani žádných sebezníčovajících sebeobžalob, aby se mu člověk přiblížil. Bohem opuštěný a zavržený člověk může sám sebe přijmout tam, kde poznává ukřižovaného Boha, který je s ním a již ho přijal. Pokud na sebe Bůh vzal

smrt na kříži, pak přijal celý a skutečný život, tak jak tento život stojí pod vládou smrti, zákona a viny. Umožňuje tím přijetí celého a skutečného života a celé a skutečné smrti. Člověk je bez hranic a podmínek začleněn do Božího života, utrpení i do smrti, je vzkříšen a ve víře má živý podíl na Boží plnosti. Neexistuje nic, co by ho mohlo vyloučit z Boží situace mezi bolestí Otce, láskou Syna a ponoukáním Ducha.

Život ve společenství s Kristem je plný život v Boží trojiční situaci. Věřící, který v Kristu zemřel a byl vzkříšen k novému životu, jak říká Pavel v Listu Římanům (6,8), se reálně podílí na Boží utrpení ve světě, protože se podílí na trpnosti Boží lásky. A Bůh se naopak podílí na konkrétním utrpení světa, protože v kříži svého Syna učinil toto utrpení svým vlastním utrpením. “ (str. 387n)

Timo na faře ve Sněžném

Až byste náhodou (či cíleně) někdy šli kolem evangelické fary ve Sněžném, možná si povšimnete drobných nápisů na fasádě (jedním přímo nad vchodovými dveřmi, mimochodem taky krásnými). Nejsou dílem žádného sprejera, i když... jsou dílem brněnského umělce, street-artisty, který vystupuje na veřejnosti pod pseudonymem Timo. Graffiti tvoří přibližně od roku 1997, kdy studoval na střední škole, později vystudoval Fakultu výtvarných umění VUT v Brně. V počátcích se podepisoval také FREAK či Bubák.

Na veřejná místa píše krátké básničky či slogany nebo zpracovává ucelené rozměrné plochy. Ve svých dílech někdy upravuje loga firem, např. logo obchodního řetězce Albert pozměnil na ukazatel na vídeňskou galerii Albertina, logo Policie na Poezie. Před volbami do Poslanecké sněmovny v roce 2013 vytvořil koláž z loga Komunistické strany Čech a Moravy, jejího volebního hesla „S lidmi pro lidi“ a portrétu umučeného faráře Josefa Toufara. Díla realizuje na legálních i ilegálních plochách.

V brněnských ulicích už realizoval přes 500 děl. V některých jeho dílech také vystupuje na povrch jeho křesťanství. To je patrné také v nápisech na faře ve Sněžném – hlavní nad dveřmi je „Duch jde durch“, menší a pak také ve dvoře. Na vytvoření nápisů na sněženské faře byl docela inovativně použit seniorátní mikrogrant a navázala beseda s trochu tajemným tvůrcem...

Ondřej Ruml

KATOLICKÝ KOSTEL

17:00
MŠE SVATÁ
Slouží Miroslav Kulíř, administrátor římskokatolické farnosti v Novém Městě na Moravě

18:30, 20:00
CECHOVNÍ POSTAVNÍKY
Jedinečná příležitost shlédnout a něco se dozvědět o jedné ze kuriozit místního kostelního mobiliáře: běžné nepřístupných cechovních postavnicích z 18. století (Jaromír Černý, regionální publicista a Ladislav Ilavánek, kostelník)

21:30
VARHANNÍ ROZJÍMÁNÍ U SVÍČEK
Ekumenická meditace u svíček za hudebního doprovodu varhaníků Ludmily Malé a Ondřeje Horňase

22:30
POŽEHNÁNÍ A VYSLÁNÍ
Společné zakončení Nocí kostelů v parku na náměstí

HŘBITOVNÍ KOSTELÍČEK

18:30 – 20:30
VÝSTAVA HISTORICKÝCH BOHOSLUŽEBNÍCH PŘEDMĚTŮ
Výstava historických bohoslužebních nádob a jiných liturgických předmětů s výkladem

Během večera se bude před evangelickým kostelem připravovat občerstvení. Zároveň možnost zakoupit výrobky Fairtrade Obchůdku Jednoho světa

PROGRAM PRO DĚTI na prostranství u kostela svatě Kunhuty připravuje Oblastní Charita Žďár nad Sázavou

EVANGELICKÝ KOSTEL

18:00
ZAHÁJENÍ NOCI KOSTELŮ
Ondřej Ruml, farář Českobratrské církve evangelické v Novém Městě na Moravě

18:10
KONCERT KLAVÍRISTY DANA JUNA

18:15 – 20:00
LUKOSTŘELECKÝ TURNAJ PRO MALÉ I VELKÉ
Park u evangelického kostela

19:00, 20:30
KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY PARKU U KOSTELA
Provádí Tomáš Blažek

DOPROVODNÝ PROGRAM
připraveno občerstvení. Zároveň možnost zakoupit výrobky Fairtrade Obchůdku Jednoho světa

PROGRAM PRO DĚTI na prostranství u kostela svatě Kunhuty připravuje Oblastní Charita Žďár nad Sázavou

OTEVŘENÉ KOSTELY
Evangelický kostel je pro veřejnost otevřený od 18:00 do 21:00
Kostel svatě Kunhuty od 17:30 do 22:30, hřbitovní Kostelíček od 18:30 do 20:30

WWW.NOCKOSTELU.CZ

Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Do příspěvků není obsahově zasahováno. Názory autorů příspěvků nejsou vždy totožné s názory redakce nebo Farního sboru ČCE v Novém Městě na Moravě. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

©Zprávy a ohlasy

Měsíčník novoměstského sboru ČCE

Pro vnitřní potřebu vydává:

Farní sbor Českobratrské církve evangelické

Křenkova 151

592 31 Nové Město na Moravě

tel. 566 616 244, IČ 43378854

e-mail: nmm@evangnet.cz

Číslo sborového účtu: 253070437/0600

K tisku připravil Slávek Žilka – e-mail: slavek.zilka@atlas.cz